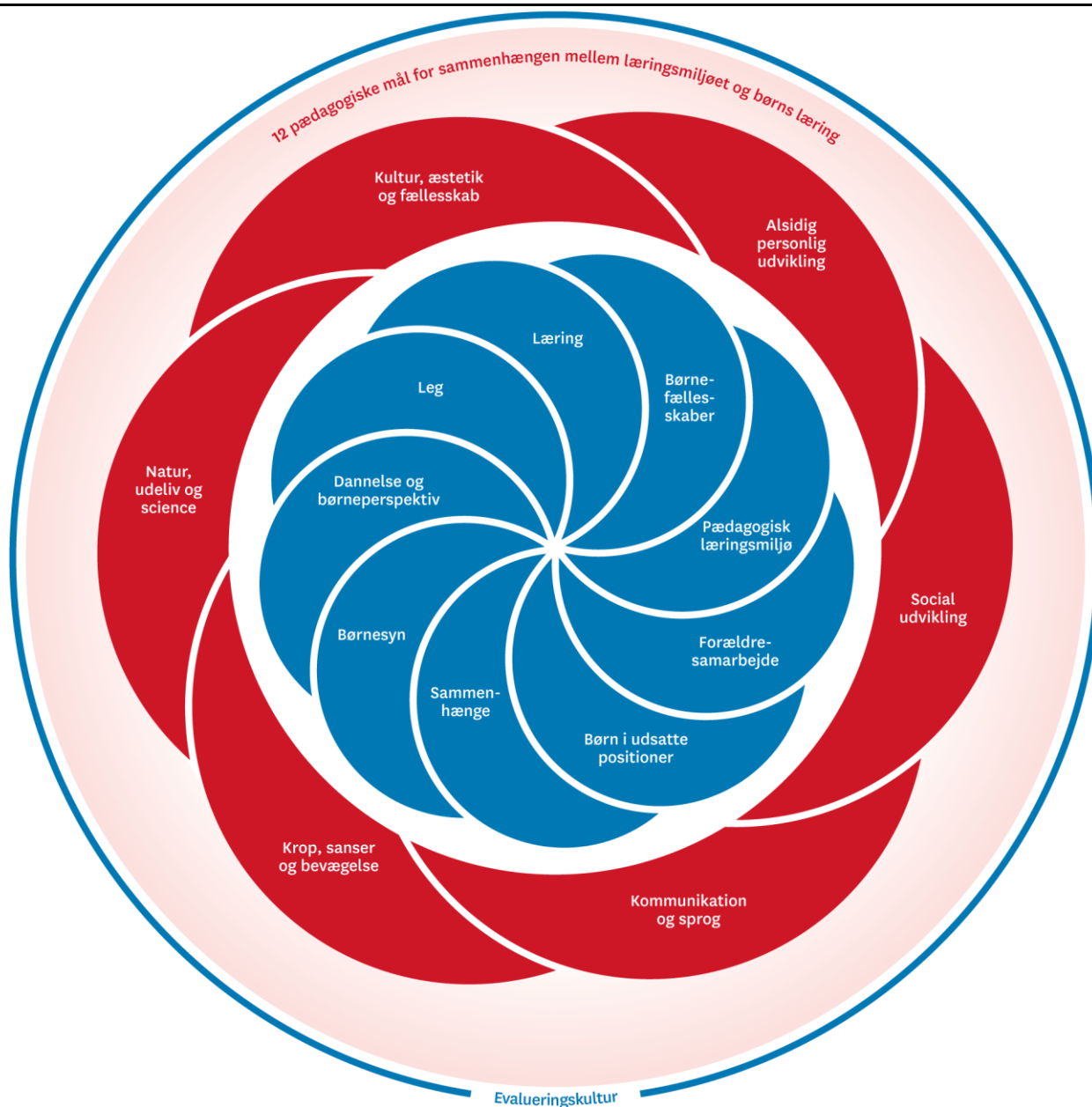

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Stjernen 2020

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelse af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er udfoldet i

publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Velkommen til Stjernens pædagogiske lærerplan. Den er udarbejdet af personale og leder på personalemøder og personaledage i løbet af 2019 og 20.

Stjernen er en integreret institution med vuggestue og børnehave. Der er en stor legeplads med bålhus og mange mulighed for lege og mange andre aktiviteter. Der er desuden et godt nærmiljø med natur og muligheder for motoriske udfordringer.

I vuggestuen er 32 børn fordelt på 3 stuer. Den ene stue er til de mindste vuggestuebørn, det er her barnet starter sit vuggestueliv, og når barnet er faldet godt til og er klar, rykker det videre til en af de andre stuer i vuggestuen. I børnehaven er 45 børn fordelt i 3 grupper, 2 grupper med blandede børn 3-4 år og den 3. gruppe for de kommende skolebørn.

I Stjernen synes vi, at dagtilbud har en stor og vigtig opgave i at give børn mulighed for at indgå i fællesskaber, så børnenes sociale kompetencer styrkes. Det er nemlig i fællesskab med andre, det enkelte barn kan øve sig og lære, hvordan man indgår i samspil med andre. Med udgangspunkt i dette børnefællesskab er vi optaget af at skabe rum for leg, hvor den voksne er deltagende eller observerende al efter barnet/børnenes behov, planlagte aktiviteter og dagligdagens mange små og større rutiner herunder barnets selvhjulpenhed.

I Stjernen arbejder vi med et fælles tema for aktiviteter og læring i hele huset. Vi har 3 temaer om året, som løber 4 måneder af gangen. Under temaerne laver begge afdelinger aktiviteter, som passer til temaet. Nogle aktiviteter kan alle børnene være med i, både vuggestuebørn og børnehavebørn, og andre bliver justeret, så de passer til aldersgrupperne. Temaer, vi har arbejdet med, er bl.a. bondegård og arbejde. Under et tema styrker vi vores fællesskab i huset ved, at vi laver de samme ting og synger de samme sange.

Derudover har vi fokus på overgange, det gælder både fra vuggestue til børnehave og fra børnehave til SFO/skole.

Stjernen har eget køkken, hvor der produceres mad til alle børn. Maden er økologisk, og der ligger vægt på, at der bliver lavet så meget mad fra bunden af som muligt.

Pædagogisk grundlag

"Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag."

"Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark."

"De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.
- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn på fx 2 og 4 år skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen og ved at blive udfordret.
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv."

"Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud."

"Nogle elementer i form af fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Først forholder I jer til de fem elementer:

- Børnesyn
- Dannelse og børneperspektiv
- Leg
- Læring
- Børnefællesskaber.

I kan beskrive elementerne samlet eller hver for sig.

De øvrige elementer i det pædagogiske grundlag skal ifølge loven fremgå særskilt af den pædagogiske læreplan. Disse elementer forholder I jer til lidt senere.

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn:

Som udgangspunkt mener vi, at børn har forskellige forudsætninger og dermed udvikler sig forskelligt. Vi skal se barnets intention og behov og hjælpe dem på vej ved at italesætte deres udtryk og handling. Vi skal se barnets handling og ikke bare sige nej, hvis det ikke passer ind i sammenhængen. Vi anerkender barnets følelse og oplevelse.

Personalet skal være nærværende og give omsorg og tryghed.

Det gør vi ved at skabe en dagligdag med struktur og tryghed bl.a. ved at synliggøre dagen med piktogrammer både i vuggestue og børnehave

Personalet er i nærheden af og fysisk i øjenhøjde med børnene, så de kan hjælpe det enkelte barn eller børnene videre ved uenigheder eller anden frustration.

I dagligdagen skaber vi rum for leg eller anden aktivitet for få børn, hvor personale er på sidelinjen for at støtte børnene og oversætte barnets intention og handling til de andre børn. Dette gør vi, så det enkelte barn oplever, at der bliver lyttet på det, og at det sagte har en værdi.

Dannelse og børneperspektiv:

Som udgangspunkt mener vi, at det enkelte barn skal føle sig set, hørt og forstået som den person, det er samt øve sig i at indgå i et fællesskab med børn og voksne i respekt for alle.

- Man lytter til hinanden,
- Man venter på, det bliver ens egen tur til at sige noget

- Man holder en ordentlig omgangstone med hinanden
- Personalet lytter til børnene og inddrager deres forslag/ide til nye aktiviteter
- Vi er opmærksomme og nysgerrige på børnenes spor og interesser
- Der evalueres ved smileys på aktiviteter, ture og lege, og børnenes udsagn inddrages i det efterfølgende.

Tanken med ovenstående er, at børnene oplever, at deres stemme og udsagn har en værdi, og der lyttes på dem. Afstemninger med smileys er kun i børnehaven.

Ved uenigheder lyttes der på begge parter, og der findes en løsning, så man kommer videre.

Leg:

Det er gennem leg, at barnet bearbejder indtryk og oplevelser og derved tilegner sig læring.

Der er forskel på, om man er 1 år, 2,5 eller 5 år. Den 1-årige kravler rundt og udforsker omgivelserne og sig selv motorisk, øver sig i at kravle op og ned og gør nye opdagelser. Der er mange gentagelser, og når barnet synes, det mestrer handlingen, går det videre til nyt. De større børn i vuggestuen efterligner det, de har set og oplevet eks. dækkes der bord og laves kaffe. Når børnene kommer videre i børnehaven, bliver legen mere abstrakt, men stadig vigtig og fuld af bearbejdning af det, børnene har set og oplevet. Det er gennem leg, børnene øver sig på livet.

Personalet har en meget vigtig funktion, de er med til at give legen liv og næring ved at følge barnets og børnenes leg. Personalet kan være igangsættende, støttende eller afventende, alle 3 funktioner har lige stor værdi, det handler om at se, hvad barnet/børnene har brug for.

En uge i både vuggestuen og børnehaven er tilrettelagt, så der er mulighed for opdeling af børnene til forskelligt eks. gåture, leg i små grupper, kreative aktiviteter, arbejde med tema osv. Der bliver ved planlægningen sat personalenavn på, så man ved, hvem har ansvaret for denne aktivitet/leg.

Læring:

Læring foregår hele dagen gennem leg, aktiviteter, relationer og dagligdagens rutiner. Barnet oplever, øver sig og får ny viden.

Vi er opmærksomme på følgende i forhold til børnenes læring:

- Personalets tilgang har betydning for barnets lyst til at deltage og være nysgerrig.
- Det er vigtigt at tilrettelægge Stjernens dagligdag i grupper med færre børn
- Det er vigtigt, at børnene gives tid og plads til at lege, lære og gentage
- Det er vigtigt, at den voksen, der er på sidelinjen, er fleksibel i forhold til, hvad børnene er optaget af

Børnefællesskab:

Hele huset er et stort fællesskab, som vi alle er en del af. Personalet tager sig af hinandens børn i de større rammer, personalet hjælper og afløser hinanden i afdelingerne og får derved kendskab

til alle børn. I løbet af sommerperioden har vi fælles arrangementer, som alle børn deltager i. I løbet af året har vi 3 temaer, som har et fælles udgangspunkt, som både vuggestue – og børnehavebørn og dermed søskende er fælles om.

Til samlinger både i vuggestue og børnehave taler man om, hvem der er her, og hvem, der ikke er og hvorfor.

Børnene bliver i begge afdelinger så ofte, det er muligt, delt op i mindre grupper eks. gåture, spil, inde - og udendørs leg. Der bliver lavet små legegrupper, hvor fokus er venskaber.

Personalet hjælper og afløser hinanden i afdelingerne og får derved kendskab til alle børn. Ved overgang fra vuggestue samles de børn, der skal i børnehave, i en gruppe med en fast voksen. De går på besøg i børnehaven og deltager i børnehavens aktiviteter og lege og har, når de flytter i børnehave et stort kendskab til dagligdagen. Oftest foregår overgangen uden problemer.

Pædagogisk læringsmiljø

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det enkelte dagtilbud hele dagen etablerer et pædagogisk læringsmiljø, der med leg, planlagte vokseninitierede aktiviteter, spontane aktiviteter, børneinitierede aktiviteter samt daglige rutiner giver børnene mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes.

Det pædagogiske læringsmiljø skal tilrettelægges, så det inddrager hensynet til børnenes perspektiv og deltagelse, børnefællesskabet, børnegruppens sammensætning og børnenes forskellige forudsætninger.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det gør vi bl.a. ved god planlægning. Afdelingerne planlægger ugen, så alle pædagoger og medhjælpere ved, hvad de skal, når de kommer om morgenen. På legepladsen planlægger vi hvem, der står for en aktivitet/læringsmiljøer og hvem, der er flyver, der hjælper på toilet osv. At de voksne ikke bliver forstyrret i aktiviteten og nærværet med børnene gør, at børnene kan holde fokus i længere tid. Da trivsel, læring, udvikling og dannelse styrkes af en nærværende og engageret voksen, er denne planlægning vigtig for vores dagligdag.

Vi er bevidste om, hvordan vi voksne agerer i læringsmiljøet. I legen kan der være brug for, vi er deltagende i f.eks. at støtte et barn, der kan have det svært ved det sociale samspil. En anden rolle kan være, at vi er iagttagende på legen for at kunne være klar til at støtte og vejlede i f.eks. konfliktløsning. Vi er bevidste om, at den måde vi agerer og engagerer os i det, vi er i gang med, gør børnene nysgerrige og giver dem lyst til at deltage.

De daglige rutiner fylder meget i vores hverdag i Stjernen. Det er gode læringsrum med nærvær og fordybelse. I garderoben øver vi os i at tage overtøj og sko på, den voksne er tilstede for at støtte og vejlede barnet i at øve sig og være vedholdende. Når skoen endelig kommer på foden, oplever barnet en succes, og det giver barnet gåpåmod til at prøve andre nye ting.

Vi er opmærksomme på at få alle børn med i hverdagen på deres egen måde. Det kan være, at et barn hellere vil være iagttagende i en aktivitet, hvor de andre børn bygger biler.

Løbende reflekterer og evaluerer vi over vores hverdag for at tilpasse den så vidt muligt til det enkelte barn og børnegruppen. På vores personalemøder bruger vi tid på at evaluere hverdagen, hvad fungerer og hvad fungerer ikke. Det gør vi ved at lave handlingsskemaer, hvor vi sætter mål, går ud og arbejder med dem i praksis og reflekterer over dem på personalemøderne efter.

Samarbejde med forældre om børns læring

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet samarbejder med forældrene om børns læring.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Vi er opmærksomme på samarbejdet med forældrene om det enkelte barn og med børnegruppen. Begge er vigtige i forhold til det enkelte barns trivsel og udvikling. Det er vigtigt, der er en god stemning i forældregruppen, og at forældre føler sig set, hørt og forstået ved diverse henvendelser såvel hos personale som leder.

Vi har i gennem de sidste år afprøvet forskellige tiltag og fundet frem til følgende:

- Når vuggestuebørn starter, bliver forældre inviteret til 2-3 besøg inden startdato
- Der afholdes årlige samtaler med alle forældre via udviklingsprofilen fra Hjernen og Hjertet
- Der afholdes samtaler ved behov enten fra forældre eller personale, ofte med opfølgningssamtaler.
- Ved behov laves en fokusplan, så forældre og personale er enige i, hvilke fokuspunkter, der skal arbejdes videre med.
- Introsamtaler ved start i vuggestue eller børnehave

- Daglig/ugentlig formidling på Famly om dagligdagen, tema, ture osv. samt personlige beskedder efter behov
- Alt efter indhold kontaktes forældre også pr. telefon. Forældre opfordres også til at aftale tid om en telefonsamtale, hvis der er behov for det.
- Ugeplaner på tavle
- Inddrage forældre i forhold til tema, medbringe eks. billeder, der vedrører temaet
- Ved start opfordres forældre at henvende sig, hvis man undrer sig eller er utilfreds, kun ved dialog kan vi ændre på det.
- Forældrekontaktudvalget har arrangeret små sammenkomster med stue/gruppens børn og forældre
- Praktisk arbejde fra forældregruppen
- Den årlige sommerfest, som Stjernen arrangerer

Børn i udsatte positioner

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø tager højde for børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

I Stjernen er vi opmærksomme på at alle børn i en kortere eller længere periode kan være placeret i en udsat position. Nogle er det altid pga. forhold, der ikke ændrer sig, og andre kan være det i perioder. Det kan f.eks. være en af forældrene er ude og rejse, sygdom i familien, familieforøgelse el. andet, der kan påvirke.

Vi har respekt for alle børns forskellige personligheder, og vi tilrettelægger dagens læringsmiljøer, så de kan understøtte alle børnenes trivsel, udvikling og læring.

I hverdagens læringsmiljøer skal der være plads til alle børn, derfor opdeler vi ofte børnene i mindre grupper for at kunne være opmærksomme, støttende og guidende, hvor der er brug for det. Grupperne kan blive fordelt, så de bl.a. tilgodeser børnenes relationer, alder og udviklingsstadier, eller for at skabe nye relationer.

Yderlige indsatser, vi arbejder med for at støtte børn i udsatte positioner, er:

- Styrke barnets stærke sider
- Skabe rammer og strategier for gode rutiner
- Hjælpe børn med at se hinandens intentioner.
- Forberede barnet på ændringer.
- Vi bruger piktogrammer for at skabe en tydelig hverdag.
- Den voksne kan bruge sin egen rolle til at højne barnets sociale status, f.eks. i en leg
- Give plads og rum for time outs/give ro. Dvs. hvis barnet har brug for at kunne trække sig i en aktivitet og f.eks. sidde lidt for sig selv og bl.a. høre musik eller kigge i bøger

Vi har et tæt samarbejde med PPR, og derigennem får vi sparring og hjælp ved behov.

I personalegruppen drøfter vi løbende børn i udsatte positioner og bruger hinandens erfaringer til at støtte barnet i dets trivsel, udvikling og læring. Vi sørger for at al personale er informeret om aftaler omkring barnet, så vores indsats kan være den samme.

Vi har et tæt samarbejde med forældre, holder møder omkring barnet ved behov, og vi laver fælles indsatser/fokusplan, som kan hjælpe barnets udvikling.

Sammenhæng til børnehaveklassen

”Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan der i børnenes sidste år i dagtilbuddet tilrettelægges et pædagogisk læringsmiljø, der skaber sammenhæng til børnehaveklassen.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til børnehaveklassen? (Dette spørgsmål gælder kun dagtilbud med børn i den relevante aldersgruppe.)

De kommende skolebørn bliver samlet i en gruppe, hvor de har deres egen stue med legetøj, spil, osv., der passer til aldersgruppen.

I storegruppe arbejdes der med:

- At føle sig som en del af fællesskabet og at deltage i fællesaktiviteter.

- At deltage i både selvvalgte og voksenstyrede aktiviteter.
- At kunne forstå en flerleddet besked.
- At blive mere selvhjulpen ift. oprydning i garderoben, toiletbesøg.
- At øve sig i at kunne italesætte egne ønsker, følelser og behov i leg med andre.
- At kunne sige til og fra og skelne mellem rigtig og forkert.
- At vente på tur og kunne udsætte egne behov.
- At øve sig i, at kunne se og anerkende andres behov og følelser.
- Demokratiske processer

Børnene i storegruppen spiser frokost for sig selv på deres egen stue, de er med til at hente rullebordet, hvor der først skal sættes service på. Det er også børnene, der henter mere mad i køkkenet. Efter måltidet skal de rydde af efter dem selv. At børnene skal gøre flere daglig rutiner selv, gør dem mere selvstændige og er med til at ruste dem til skolen, hvor man skal kunne mange ting selv. Ud over selvstændigheden, styrker det også fællesskabet i deres lille gruppe, da de hjælper hinanden og har gode samtaler under måltiderne. Dette styrker børnenes gode relationer til kammeraterne og er med til at give selvværd og gåpåmod til at prøve nye ting.

Til samling er børnene med til at bestemme, hvilke regellege der skal leges, om de skal ud og gå tur eller være indenfor og lege. Efter aktivitet arbejder de nogle gange med en evaluering med børnene. Dette gør de med smileyer, hvor det enkelte barn sætter en klemme på den smiley, som afspejler den følelse barnet har om aktiviteten/oplevelsen.

I Stjernen har vi i mange år haft fokus på overgang/sammenhæng til SFO/skole. Pt. er det under revision, idet der har været en sammenlægning af de 2 skoler i området, og 1 institution kom til. Det, der har været fokus på, er, at børnene har kendskab til personalet i SFO'en, har været på besøg der og ikke mindst fået kendskab til de kommende nye kammerater.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

"Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan dagtilbuddet inddrager lokalsamfundet i arbejdet med etablering af pædagogiske læringsmiljøer for børn."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

I Stjernen har vi et dejligt nærmiljø med natur og by.

- Vi går ture i nærområdet, hvor vi bl.a. kigger efter krible/krabledyr eller fisker med net i åen for at udforske naturen sammen.
- Vi tager busture frem og tilbage i byen for at øve at køre bus.
- Vi går ture til Meny for at handle sammen.
- Vi går på legepladser i området og udfordrer os motorisk.
- På alle ture ud af huset er der fokus på at øve at gå tur, blive sammen og holde øje med hinanden.

I december har vi en fællestur til Dåstrup kirke, hvor vi ser julegudstjeneste.

I børnehaven har vi en dame fra Ældresagen, der kommer og er sammen med børnene nogle timer om ugen.

Geografisk ligger Stjernen ved siden af en skole, idrætshal, og bag ved legepladsen ligger der marker og en vej, hvor der ofte kommer traktorer, busser osv. Dette gør, at vi i dagligdagen snakker meget om, hvad der sker omkring os. Vi har haft et tema, der handlede om **arbejde**, og i den forbindelse fik vi snakket meget om, hvad man kan arbejde med. Når vi så fik besøg af skraldebilen, så bussen eller traktoren, snakkede vi om, at dem, der kørte var på arbejde, og vi snakkede om, hvad de lavede, når de arbejdede.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

”Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet skal integreres i det pædagogiske arbejde med etablering af pædagogiske læringsmiljøer.

Børnemiljøet skal vurderes i et børneperspektiv, og børns oplevelser af børnemiljøet skal indtages under hensyntagen til børnenes alder og modenhed.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

I Stjernen udvikler og justerer vi løbende vores fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø. Vi har i begge afdelinger gode store rum, hvor der er plads til børnegrupperne. Vi har god belysning og støjvægge rundt i hele huset. Vi tager ofte alle rum i brug, så af og til kan garderoben også bruges til en motorikbane.

I forhold til de fysiske rammer evaluerer vi løbende på vores indretning og ser på, hvordan rummene og udearealerne bliver brugt, så vi kan justere efter børnenes interesser og alder. Inden for de sidste år har vi fået lavet:

- Et udeværksted.
- Legetårne på legepladsen.
- Udendørs legekøkken
- En legelastbil på legepladsen.
- Støjvægge rundt i hele huset.
- Fjernet inventar for at skabe større rum.

Dette har været med til bl.a. at gøre vores legeplads mere attraktiv for børnene.

Indenfor justerer vi ofte indretningen af stuerne alt efter hvad, der rører sig i børnegruppe. Er det dyr, børnene interessere sig for, laver vi en krog, hvor man kan lege med dyr. Vores indretning er aldrig statisk men udvikles løbende ud fra et barnesyn og børnenes perspektiv.

I Stjernen har vi en god omgangstone, vi hilser på hinanden, vi snakker pænt til hinanden, og alle har noget at byde ind med.

Eks: i samlinger øver vi os i at lytte til hinanden og at vente på tur.

Vi arbejder med Fri for Mobberi.

Hvordan vi gør de fysiske læringsmiljøer klar til børnene er vigtigt i forhold til, hvordan de inspirerer og stimulerer børnene. Når vi åbner stuerne skal legetøjet f.eks. tages frem og stilles klar, rummene skal være indbydende og lige til at gå ind og lege i. Ligeledes har vi synlige tilbud, eks. står tegning synligt og tilgængeligt, hvis børnene får lyst til det.

Vi udsmykker stuerne med tegninger og andre kreative ting vi laver. Derudover gør vi også stuerne klar til det tema, vi skal have. Til bondegårds temaet kom der billeder af traktorer og andre landbrugsmaskiner op samt forskellige dyr.

Ligeledes er det vigtigt, at vi får gjort udearealet klar og attraktivt, når vi kommer ud. Der skal legetøj frem, laves små læringsmiljøer klar rundt omkring på legepladsen. Der skal være tilbud til børnene, som de synes er spændende, og som stimulerer deres lyst til at være med.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

”Alsidig personlig udvikling drejer sig om den stadige udvidelse af barnets erfaringsverden og deltagelsesmuligheder. Det forudsætter engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udfolder, udforsker og erfarer sig selv og hinanden på både kendte og nye måder og får tillid til egne potentialer. Dette skal ske på tværs af blandt andet alder, køn samt social og kulturel baggrund.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte samspil og tilknytning mellem børn og det pædagogiske personale og børn imellem. Det skal være præget af omsorg, tryghed og nysgerrighed, så alle børn udvikler engagement, livsduelighed, gåpåmod og kompetencer til deltagelse i fællesskaber. Dette gælder også i situationer, der kræver fordybelse, vedholdenhed og prioritering.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Alsidig personlig udvikling

- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Stjernens pædagogiske læringsmiljø er præget af tydelige fysiske læringsmiljøer og nærværende og omsorgsfulde voksne. Vi justerer løbende de fysiske rammer, så de tilgodeser børnegruppens alder og interesser. Vi ser børnenes leg som en vigtig del af deres alsidige personlige udvikling, og den prioriteres højt i dagligdagen. I legen erfarer børnene sig selv og hinanden, og i legen får barnet bearbejdet hverdagen og sine oplevelser, f.eks. når barnet leger far, mor og barn. Vi arbejder med, at barnet kan genkende og forstå sine følelser, hvilket styrker barnets forståelse for andre.

For at støtte legen og den udvikling, der sker under denne, justerer vi løbende de fysiske rammer, så det følger barnets alder og spor samt barnets perspektiv. Dette gør vi for, at vi sammen med børnene kan udforske og erfare det, som de synes er spændende, og at de sammen med kammeraterne kan udforske sig selv og prøve nye ting af.

Vi er opmærksomme på vores voksenrolle i dagligdagen, vi skal være åbne og imødekommende samt være opmærksomme på det enkelte barns udvikling.

Eks: Både i vuggestue og børnehave er vi opmærksomme på hvordan, vi skal støtte det enkelte barn i det sociale samspil med kammeraterne, de skal lære ikke at tage legetøjet fra de andre og vente på tur. Og i de begyndende rollelege skal de lære at dele legetøjet med deres kammerater. I denne hverdag er det vigtigt med de nærværende voksne, der står klar til at vejlede og få legen godt videre. Når vi hjælper i en konflikt, er vi opmærksomme på børnenes perspektiv, vi snakker om, hvad der er sket og finder en løsning sammen, måske skal vi bare finde en skovl mere så begge har en skovl. Begge parter i en konflikt skal føle sig set og forstået for at kunne komme videre med det, de var i gang med.

I de daglige pædagogiske rutiner arbejder vi meget med børnenes selvhjulpenhed. Vi giver os tid sammen med børnene til at øve dagligdagens opgaver såsom at tage sko på, jakke på, gå på toilet osv. I de pædagogiske rutiner har vi fokus på barnets vedholdenhed, og igennem de små succeser udvikler barnet gåpåmod til at prøve nye ting.

Social udvikling

"Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer og foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til, og hvor de kan gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed.

Gennem relationer til andre udvikler børn empati og sociale relationer, og læringsmiljøet skal derfor understøtte børns opbygning af relationer til andre børn, til det pædagogiske personale, til lokal- og nærmiljøet, til aktiviteter, ting, legetøj m.m."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn trives og indgår i sociale fællesskaber, og at alle børn udvikler empati og relationer.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte fællesskaber, hvor forskellighed ses som en ressource, og som bidrager til demokratisk dannelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Social udvikling
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

Sociale kompetencer kommer altid i spil i relationer, hvad enten det gælder planlagte eller spontane aktiviteter, voksenstyret eller ikke voksenstyret aktiviteter. I Stjernen har vi meget opmærksomhed på børnenes sociale kompetencer. Vi er opmærksomme på, hvordan børnene leger sammen, er der nogle børn, som har det svært i fællesskabet, og hvad kan vi voksne gøre for at hjælpe, støtte og guide børnene.

Som voksne har vi fokus på det pædagogiske nærvær og læring. Fx ved at dele børnene op i mindre grupper sammen med 1 voksen.

Eks: I begge afdelinger øver vi i rollelege i små grupper. Vi øver i at give plads til hinanden og dele legetøjet. Den voksne støtter det sociale samspil ved at guide børnene til at se hinandens ressourcer og hjælpe ved konflikter. I de små fællesskaber kan den voksne hjælpe de børn, der kan have svært ved at blive i en leg, da der er bedre tid og plads til fordybelse i legen.

I Stjernen har vi forskellige aktiviteter for at synliggøre de små og store fællesskaber, vi har. Både i børnehaven og i vuggestuen holder vi samlinger i de små grupper. Vi har fællesskaberne ved måltiderne og vi har også fællesskab i traditioner som f.eks. adventshyggen i december, hvor hele Stjernen er samlet i Fællesrummet og synger sammen. Vi arbejder med, at alle børn og voksne har noget at bidrage med og kan dele det i fællesskab, hvis man har lyst.

Kommunikation og sprog

”Børns kommunikation og sprog tilegnes og udvikles i nære relationer med barnets forældre, i fællesskaber med andre børn og sammen med det pædagogiske personale.

Det centrale for børns sprogtilegnelse er, at læringsmiljøet understøtter børns kommunikative og sproglige interaktioner med det pædagogiske personale. Det er ligeledes centralt, at det pædagogiske personale er bevidst om, at de fungerer som sproglige rollemodeller for børnene, og at børnene guides til at indgå i fællesskaber med andre børn.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udvikler sprog, der bidrager til, at børnene kan forstå sig selv, hinanden og deres omverden.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn opnår erfaringer med at kommunikere og sprogliggøre tanker, behov og ideer, som børnene kan anvende i sociale fællesskaber.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kommunikation og sprog
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Stjernen arbejder vi med, at vi som voksne er sproglige rollemodeller. I det pædagogiske læringsmiljø er vi derfor udfordrende og griber sproget via aktiviteter, sang, rim og remser, leg, rytmik, ture, oplevelser mm. Vi er tålmodige og accepterer gentagelser, der opøver barnets opmærksomhed og koncentration, som grundlag for sproget og vi er engagerede voksne, der er til stede i den nære relation og kan give med- og modspil til barnets sproglige udvikling. Vi sætter ord på handlinger og følelser, så barnet kan forstå sig selv, hinanden og omverdenen.

Vi bruger sprogtrappen i vuggestuen og sprog vurderinger i børnehaven til at vurdere barnets sproglige udvikling.

Eks. I vuggestuen har vi under måltidet fokus på dialogen omkring bordet, vi får snakket om, hvad vi f.eks har leget på legepladsen, noget en af børnene har oplevet eller hvad vi får at spise. Emnerne for samtalerne kan være mange, men det vigtigste er, at alle er deltagende på sin egen måde. Vi er opmærksomme på, at de stille børn også kommer med i samtalerne og for tid til at komme med deres input. Vi skaber fællesskabsfølelse, når vi har disse dialoger ved måltidet.

Eks. I børnehaven arbejder vi med at sætte ord på konflikter, begge parter skal fortælle deres side af historien, og sammen sætter vi så ord på følelser, og hvordan vi måske kan finde en fælles løsning. Vi erfarer sammen, hvordan man også kan bruge sproget i det sociale samspil, samt lære at lytte til hinanden og se den andens perspektiv. Vi som voksne lærer noget om børnenes

perspektiv og ved, at vi får lyttet til, hvad børnene fortæller, lærer vi noget om hvorfor, de handlede, som de gjorde.

Den sproglige udvikling foregår hele dagen. Der er dialoger i garderoben, i legen og i høj grad vores samlinger, hvor vi synger, læser og fortæller på skift om spændende ting.

Krop, sanser og bevægelse

"Børn er i verden gennem kroppen, og når de støttes i at bruge, udfordre, eksperimentere, mærke og passe på kroppen – gennem ro og bevægelse – lægges grundlaget for fysisk og psykisk trivsel.

Kroppen er et stort og sammensat sansesystem, som udgør fundamentet for erfaring, viden, følelsesmæssige og sociale processer, ligesom al kommunikation og relationsdannelse udgår fra kroppen".

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn udforsker og eksperimenterer med mange forskellige måder at bruge kroppen på.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn oplever krops- og bevægelsesglæde både i ro og i aktivitet, så børnene bliver fortrolige med deres krop, herunder kropslige fornemmelser, kroppens funktioner, sanser og forskellige former for bevægelse.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Krop, sanser og bevægelse
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Stjernen er vi opmærksomme på, at børn oplever med krop og sanser, og derfor skal der både være plads til vilde lege og stille lege. Både inde og ude er vi opmærksomme på at tilbyde børnene forskellige bevægelsesmuligheder i deres lege. Blandt andet ved at skabe plads til dans, bevægelse, mindfulness mm. Udendørs er der plads til at kunne cykle, løbe, hoppe, klatre, rutsje, lege og boldspil. Vi arbejder med finmotorikken ved at tegne, male, klippe, klistre, modellere mm.

I vores aktiviteter dyrker vi krop, sanser og bevægelse samt fællesskabet ved at holde samlinger, hvor vi bruger kroppen og sanserne. Vi laver motorikbaner, hvor vi kan give børnene nye bevægelse udfordringer. Både i leg og aktiviteter oplever vi en glæde ved at bevæge os og sanse sammen, og det styrker fællesskabet.

I de pædagogiske rutiner arbejdes der også meget med krop, sanser og bevægelse, vi øver bl.a. i at tage tøjet af og på, toiletbesøg, tager ud af bordet efter måltid.

Eks: I begge afdelinger arbejder vi meget med selvhjulpenhed i garderoben og på badeværelset. Børnene får tid til at øve sig i selv at tage tøj af og på, bøvle med skoene, der kan være svære at få på og en strømpe, der driller. Vi som voksne er nærværende og guidende og hjælper, hvis det bliver for svært. Der er få børn og voksne i garderoben el. på badeværelset ad gangen, så der er ro og tid til fordybelsen, og vi kan hjælpe hinanden både voksen-barn og barn-barn. Vi arbejder ud fra barnets nærmeste udviklingszone og øver os i at være vedholdende, selv når det er svært.

Natur, udeliv og science

”Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension.

Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder. Men naturen er også grundlag for arbejdet med bæredygtighed og samspillet mellem menneske, samfund og natur.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får konkrete erfaringer med naturen, som udvikler deres nysgerrighed og lyst til at udforske naturen, som giver børnene mulighed for at opleve menneskets forbundethed med naturen, og som giver børnene en begyndende forståelse for betydningen af en bæredygtig udvikling.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn aktivt observerer og undersøger naturfænomener i deres omverden, så børnene får erfaringer med at genkende og udtrykke sig om årsag, virkning og sammenhænge, herunder en begyndende matematisk opmærksomhed.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Natur, udeliv og science
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Stjernen har vi en dejlig stor legeplads samt gode naturområder i nærmiljøet, som vi bruger flittigt. Vi mærker vind og vejr, vi snakker om årstidernes skiften og om dag og nat. Vi går på opdagelser og opdager ting i naturen, vi kan undersøge sammen. Vi har naturkufferter, vi kan tage med ud på opdagelser og bruger ipads til at søge mere viden om det, vi undrer os over.

Eks. fra vuggestuen: Til morgenfrugt snakker vi om, hvordan vejret er i dag, og vi finder ud af sammen, hvad vi skal have på af overtøj, når vi skal ud og lege. Regner det, skal vi ud og undersøge de store vandpytter, vi kan f.eks. undersøge, hvad der kan flyde, og hvad der synker, eller hvor meget det sprøjter, når vi hopper i dem.

I alt slags vejr kan naturkufferten tages med ud og gå på opdagelse, vi kan lede efter insekter eller planter, se på fugle eller gå ned mellem træerne og finde nøddeskaller som musene og egerne har efterladt. Når vi har fundet noget, vi skal undersøge, bruger vi ipad'en til at søge viden.

Eks fra børnehaven: Til samling snakker vi ved hjælp af piktogrammer om dag, dato, måned, årstider og vejrets skiften. Vi følger børnenes spor og går på insektjagt på legepladsen, herefter finder vi oplysninger og laver plancher, plancherne hænger på legepladsen, så børnene kan se på dem. Ofte arbejder vi også kreativt med det, vi er optaget af, og tegner, maler og klipper bl.a. insekter og blomster.

I Stjernen kan vi godt lide at være undersøgende sammen, hvad sker der for eksempel, hvis vi puster igennem et sugerør ned i mælken, eller hvordan laver vi tornadoer i vand, mange ting kan undersøges, og når vi finder spændende ny viden, er det sejt at kunne fortælle det til kammeraterne og til mor og far.

I Stjernen er affaldssorteringen synlig for børnene, så de kan lære at smide, deres affald i de rigtige skraldespande. Det kan være madrester på tallerkenen der skal skrabes ned i madaffaldsspanden eller papiret med den grimme tegning, der skal i papiraffald.

Kultur, æstetik og fællesskab

”Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet.

Gennem læringsmiljøer med fokus på kultur kan børn møde nye sider af sig selv, få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder og forstå deres omverden.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Pædagogiske mål for læreplanstemaet:

1. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn indgår i ligeværdige og forskellige former for fællesskaber, hvor de oplever egne og andres kulturelle baggrunde, normer, traditioner og værdier.
2. Det pædagogiske læringsmiljø skal understøtte, at alle børn får mange forskellige kulturelle oplevelser, både som tilskuere og aktive deltagere, som stimulerer børnenes engagement, fantasi, kreativitet og nysgerrighed, og at børnene får erfaringer med at anvende forskellige materialer, redskaber og medier.

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Herunder, hvordan vores pædagogiske læringsmiljø:

- Understøtter de to pædagogiske mål for temaet Kultur, æstetik og fællesskab
- Tager udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag
- Ses i samspil med de øvrige læreplanstemaer.

I Stjernen har vi mange traditioner, der støtter op om vores små og store fællesskaber.

Vi afholder samlinger, hvor vi dyrker fællesskaberne ved bl.a. at synge sammen, fortælle historier/oplevelser til hinanden eller at høre om spændende ting vi arbejder med i vores temaer. Omdrejningspunkterne for samlinger kan være mange, men fælles for dem er, at de støtter op om mange af læreplanstemaerne, bl.a. den alsidige personlige udvikling og den sociale udvikling. Vi øver i at lytte til de andre, at vente på tur og ikke mindst i at kunne fortælle noget i en større forsamling.

Vi fejrer fødselsdage med sang og hygge i gruppen.

Vi har mange traditioner igennem året som vi forbereder sammen.

- Til fastelavn pynter vi op sammen, vi snakker om, hvordan dagen kommer til at foregå, og hvad vi kan klæde os ud som. Vi bider til bolle sammen i fællesrummet.
- Til påske pynter vi også op, og vi holder påskefrokost, hvor vi dækker fint bord.

- Vi holder sommerfest for forældre og søskende, hvor vi i ugerne op til arbejder sammen om det tema, som sommerfesten skal have.
- Vi holder bedsteforældredag.

Hele december lave vi julepynt og hemmeligheder. Vi holder advent hygge hver fredag for alle børn i fællesrummet, hvor vi synger sammen og tæller ned til jul, vi ser juleteater og før vi går på juleferie, holder vi julefrokost. Hver jul kommer nisserne til Stjernen, Krølle i vuggestuen og Kogle, Kanel og Kantarel i børnehaven. I børnehaven skiftes børnene til at have en af nisserne. og en dagbog med hjem. Det er altid sjovt at høre om nisserne, der ofte har lavet løjer under deres besøg.

Eks: Vores sommerfest har altid et tema, det kan være science, vikinger eller krop og bevægelse. Temaet bliver valgt ud fra, hvad vi ser, der interesserer børnene. I ugerne op til sommerfesten er det dette tema, vi arbejder med i hele huset. Der bliver planlagt aktiviteter, vi alle skal prøve, og vi skal lave pynt til festen. Når vi planlægger temaet, planlægger vi aktiviteter, der tilgodeser forskellige læringsstile, måden vi lærer på, vi skal se, høre, røre og gøre.

Eks: I børnehaven har de haft et tema om eventyrfortælling. Temaet udsprang af børnenes interesse for at få læst historie.

Børnehaven valgte 2 eventyr som de skulle igennem, "Prinsessen på ærten" og "Guldlok og de 3 bjørne" De kom igennem eventyrene på mange forskellige måder.

- De fik fortalt eventyrene.
- De lavede teater.
- Hørte lydbog.
- Legede eventyrene.

Eventyrene afspejlede sig også i deres kreative aktiviteter.

- De lavede en Prinsesse i naturmaterialer.
- De malede sten til ærter med glimmer, så de lignede dem i bogen.
- De klippede bamser/Bjørne, som blev stillet til udstilling.

Ud over de 2 eventyr læste de også

- "Rødhætte og ulven", hvor de ændrede historien, så handlingen tog plads i nutiden.
- "Den grimme ælling", hvor fokus var på Fri for mobberi.
- "De 3 bukkebruse", som sang fortælling.

I eventyrfortællingerne kommer vi igennem flere moraler og vi kan bruge disse fortællinger til at understøtte børnenes alsidige personlige udvikling og sociale kompetencer.

Vi dokumenterer vores aktiviteter og traditioner blandt andet i gennem kreative produkter. Vi tegner, maler, klipper og klistrer. Det kan være tegninger, der skal vise, hvad barnet har oplevet på en tur, og som det kan bruge til sin genfortælling om turen.

Evalueringskultur

"Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringskultur i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.

Lederen er ansvarlig for, at arbejdet med den pædagogiske læreplan evalueres mindst hvert andet år med henblik på at udvikle arbejdet. Evalueringen skal tage udgangspunkt i de pædagogiske mål og herunder en vurdering af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø i dagtilbuddet og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse.

Evalueringen skal offentliggøres.

Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at sikre en løbende pædagogisk dokumentation af sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Den pædagogiske dokumentation skal indgå i evalueringen."

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Det er ikke et lovkrav at beskrive dagtilbuddets dokumentations- og evalueringspraksis i den pædagogiske læreplan, men det kan være en fordel i udarbejdelsen af læreplanen at forholde sig til den løbende opfølgning og evaluering af indholdet i læreplanen.

Hvordan skaber vi en evalueringskultur, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Her kan I kort beskrive jeres arbejde med at etablere en evalueringskultur som en del af det daglige pædagogiske arbejde. I kan fx beskrive, hvordan I arbejder systematisk med evaluering, om I arbejder med særlige metoder, om I arbejder eksperimenterende eller undersøgende med et særligt fokus, samt hvordan, hvor ofte og i hvilke fora I drøfter og reflekterer over jeres pædagogiske praksis mv.

I Stjernen har vi det sidste år arbejdet med at få etableret en evalueringskultur.

Vi arbejder på vores personalemøder med skemaer for handling, hvor det kan være mange forskellige ting, vi evaluerer på. I børnehaven har de bl.a. arbejdet med, hvordan man kan evaluere med børnene efter aktiviteter. Børnene skal med smileys vurdere, om de kunne lide aktiviteten

eller ej. Dette har de gjort for at kunne få børnenes perspektiv i evalueringen og justere aktiviteten til næste gang hvis nødvendigt.

Når vi arbejder med skema for handling tager vi udgangspunkt i det, vi gerne vil have fokus på, det kan f.eks. være en problematik i dagligdagen eller indsatser i forhold til børnegrupper. Vi laver mål for dette og sætter ansvarlige på, som skal indsamle dokumentation (observationer, video og/eller billeder) og går derefter ud og arbejder med det i praksis. På næste møde skal vi så evaluere på dokumentationen og justere målene hvis nødvendigt og så ud og arbejde med det igen i praksis. Det er en cirkulær proces, og nogle evalueringer kan tage længere tid, før vi har opnået det, vi ville.

I vores arbejde med temaer planlægger vi sammen hvilke fællesaktiviteter, vi skal have i huset. Når temaet er afsluttet, evaluerer vi sammen på et personalemøde, hvad fungerede godt, og hvad kan vi tage med os i planlægningen og afviklingen af nyt tema.

I dagligdagen har vi altid arbejdet med at reflektere og sparre med kollegaer ikke kun på stuerne men også på tværs af afdelingerne, så vi kan bruge hinandens erfaringer og faglighed i hele huset.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

Her kan I fx kort beskrive, hvordan evaluering af læreplanen kan ses i forhold til jeres evalueringskultur i hverdagen.

Vi vil løbende evaluere den styrkede læreplan på vores personalemøder.

